

**Posudek vedoucího disertační práce MUDr. Ing. Barbory DRNKOVÉ, DiS.
s názvem FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VZNIK A PRŮBĚH EPIDEMIÍ A PANDEMIÍ
V SOUČASNÉM SVĚTĚ**

Doktorský studijní program: Ochrana obyvatelstva

Studijní obor: Civilní nouzová připravenost

Předkládaná práce je výsledkem studia obsáhlého souboru informačních zdrojů týkajících se pandemického výskytu závažných infekčních onemocnění s kontinentálním až globálním výskytem a významným dopadem na populaci. Autorka se pokusila metodou surveillance charakterizovat zejména současnou pandemii virového původu SARS-CoV-2, známého pod označením COVID-19 a porovnat ji – dle dostupných údajů – s předchozími závažnými epidemiemi a pandemiemi v historii lidstva. S přihlédnutím k rozvoji lékařských oborů epidemiologie, imunologie, mikrobiologie, infekčního lékařství a více než padesátiletého vývoje metodiky surveillance, podporovaného významnými organizacemi se světovou působností, jakou je např. WHO a řadou přijatých mezinárodních dohod si stanovila hypotézu, zda v současné pandemii SARS CoV-2 bylo možné s nástroji, které jsou k dispozici, pokud by nedošlo k závažným omylům a chybám, výrazně zmírnit dopad této epidemie na zdraví a životy obyvatel a zmírnění ekonomických ztrát. Cílem práce bylo tyto chyby odhalit a určit hlavní faktory ovlivňující průběh epidemií.

Toto téma je vysoce aktuální a poučení z chyb velmi důležité pro budoucí řešení obdobných situací.

Autorka využila své bohaté erudice, získané při studiu lékařství a chovatelství (viz tituly z magisterského studia 1. LF UK a ČZU), praxe mikrobiologické laborantky a v neposlední řadě i při práci v průběhu epidemie na Urgentním příjmu Fakultní nemocnice v Motole, kde denně čelila problémům s péčí o koronavirové pacienty v život ohrožujícím stavu. Nepominutelným zdrojem informací byl pro ni i manžel – zdravotnický záchranář. Tyto osobní zkušenosti ze samého středu dění jsou nesmírně cenné.

Předkládaná diplomová práce je poměrně objemný svazek, a to díky celkem 113 stranám příloh včetně plného znění platných zákonných norem. Otázku zařazení takového rozsahu příloh jsme s doktorandkou dlouho zvažovali. Jejich zařazení jsme nakonec zvolili proto, aby při budoucím studiu této problematiky byly tyto dokumenty soustředěny, bezprostředně k dispozici a mohly být konfrontovány. Tyto materiály jsou uvedeny v plném znění, což spolu s četnými citacemi zdrojů v práci, má za následek překročení přípustného procenta shody při kontrole antiplagiátorským programem. Proto navrhuji k tomuto kritériu nepřihlížet.

Disertační práce má 135 stran textu, 30 obrázků, 32 tabulek a 113 stran příloh. Obsahuje citace ze 172 bibliografických pramenů.

Zvolená metodika surveillance, jejímž autorem je československý epidemiolog Karel Raška, byla koncem šedesátých let uznána za základní epidemiologickou metodu komplexního mezioborového sledování, získávání a soustřeďování všech dostupných informací o daném onemocnění a jeho dopadu nejenom na zdraví obyvatel ale i ovlivnění života celé společnosti a stavu životního prostředí. Získané poznatky pak slouží k přípravě opatření vedoucí ke kontrole daného onemocnění.

Pro splnění cílů práce a potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy, že v případě pandemie COVID-19 došlo k chybám a omylům ovlivňujícím významně průběh pandemie, její dopady na ekonomiku a ztráty na životech, autorka vychází z dostupných informací o pandemiích a epidemiích nedávné i vzdálené historie, kde se snaží nalézt obecné faktory ovlivňující průběh epidemiologického procesu od zdroje infekce přes přenos až po získání kolektivní imunity. Ty jsou v dalších kapitolách doplněny o poznatky a zkušenosti získané v průběhu pandemií konce 20. a prvních dekád 21. století. Zde autorka čerpá mj. z oficiálních dokumentů a doporučení mezinárodních zdravotnických organizací a institucí jako WHO, CDC v Atlantě a ECDC ve Stockholmu, z nichž některé měly být implementovány do legislativy všech členských států WHO.

Následně autorka porovnávala na podkladě oficiálních hlášení nemocnost a smrtnost v zemích s různými stupni přísnosti opatření pandemického režimu, kde se ukázaly výrazně nižší počty u zemí s přísným režimem oproti volnějším režimům. Porovnávány byly země s přibližně stejnou úrovní zdravotnictví.

Další část je věnována průběhu pandemie SARS-CoV-2 v České republice, kdy první etapu se podařilo i přes evidentní nedostatky v zásobování zdravotnickým spotřebním materiálem díky včasným opatřením k omezení podmínek pro přenos infekce podařilo zvládnout velmi dobře za vcelku přijatelných ekonomických ztrát. Následně se však projevíly důsledky kompromisních politických rozhodnutí, neaktualizované a nedopracované legislativy, chybějících plánů, bezradnosti a nízké míry odpovědnosti úřednického aparátu, nerespektování názorů odborníků, nízké úrovně mezirezortní komunikace a absolutního selhání úlohy masových informačních medií. Na druhé straně jsme byli svědky nesmírné obětavosti zdravotníků, pracovníků všech složek Integrovaného záchranného systému i některých technických provozů. Pandemie byla nakonec zvládnuta za značných ekonomických ztrát. Celkový počet zemřelých v souvislosti s pandemií -43 000 – znamená zmizení okresního města střední velikosti. Dopady na zdravotní stav obyvatel se projevují stálým nárůstem řady chronických orgánových postižení, oblast kultury, sportu i školství a vědy se těžko vzpamatovávají dodnes.

Formální a jazyková stránka

Autorka disponuje čtivým stylem, což je práci ku prospěchu. Ani ona se však nevyhnula nákaze jiné epidemie, a to prznění českého jazyka ovlivňovaného pracovníky masových medií a uživateli sociálních sítí. Proto lze v textu nalézt množství gramatických i syntaxových chyb. Překlepy, z části vzniklé opětovným zapínáním textového editoru Microsoft Word raději neuvádím. To však autorku neomlouvá a může být interpretováno jako nedostatek pozornosti věnované práci.

V disertační práci by měla být grafika s českým popisem. Z vlastní zkušenosti však vím, že grafika ze zdrojů WHO a ECDC je ke stažení volně přístupná pouze uzavřená pro jakékoli editační úpravy.

Otázky školitele:

1. Které jsou podle Vašeho názoru 4 nejzásadnější faktory, které ovlivnily globální rozšíření infekce SARS-CoV-2?

2. Co může být podle Vás příčinou nenaplnění katastrofických prognóz rozšíření COVID-19 v hygienicky nejproblematictějších afrických slumech v Cape Townu a Nairobi?

Celkové hodnocení a závěr:

I přes uvedenou kritiku MUDr. Ing. Barbora DRNKOVÁ, DiS. splnila cíle a potvrdila stanovenou hypotézu předložené dizertační práce a prokázala schopnost tvůrčí činnosti v oblasti výzkumu.

Předložená práce **SPLŇUJE požadavky kladené na závěrečnou práci doktorského studia. **PRÁCI DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.****

V Kladně 20. května 2023

MUDr. Emil Pavlík, CSc.

České vysoké učení technické v Praze

Fakulta biomedicínského inženýrství

Sítná 2103, 272 01 KLADNO